

Filosofie a amatérství

Ve filosofii zřejmě už od samého počátku vznikaly tendence, které filosofie sama musela dříve nebo později odhalit a distancovat se od nich, protože je za filosofii už nemohla uznat a neuznávala, totiž tendence afilosofické, protifilosofické a případně pseudofilosofické. Nejznámějším způsobem takové obrany proti tomuto vykolejení filosofického myšlení je Sókratův zápas proti sofistice na jedné straně a potom proti mnohovědění resp. odborničení na straně druhé. Ale i když to časem vedlo k tomu, že se jak odborničení, tak sofistika ustavily v jakési věrohodnější podobě, staly se téměř odvětvím filosofie nebo téměř některou z věd. Mnohovědění přešlo do věd a sofistika se hlavně zaměřila do některých méně vědecky zvládnutelných okruhů problematiky, zejména pak do politiky. Tím se filosofii ovšem neulehčilo, protože se potom proti něčemu podobnému musela vždy znovu sama bránit ve vlastním rámci - nebo když se nebránila, tak propadala zase tendencím podobného typu. Je tomu tak ve všech případech, kdy se filosof domnívá, že musí provést reformu filosofie tak, aby z ní udělal opravdovou vědu. A na druhé straně je tu nikoli už jenom sofistika (i když ta dnes už zase přichází do módy), ale je tu ještě jiná věc, že každá filosofie začíná a v každé filosofii vždycky, v každé filosofické atmosféře, v jejím sociálním zázemí, zůstává jakýsi filosofický diletantismus, ale dokonce v každé filosofii samotné, i v té nejkultivovanější, k nejvyšším metám, na nejvyšší úrovni spějící, je vždycky kus diletantismu, nebo snad raději bychom mohli mluvit o amatérismu. Termíny si můžeme vymezit tak, aby se nám příliš nepřekrývaly.

(Bonn, 920701-1.)